“หนังสือภาร์ตูนไทย” ถือได้ว่าครองใจคนไทยทุกเพศทุกวัยมาอย่างยาวนาน เพราะการ์ตูนมีความผูกพันกับทุกคนในสังคมนับตั้งแต่วัยเด็กไปจนกระทั่งผู้ใหญ่ การอ่านหนังสือการ์ตูนเป็นพื้นฐานของการอ่านเพราะหนังสือการ์ตูนจะทำให้เด็กมีการรับรู้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรมผ่านการ์ตูนได้ดีและเข้าใจง่ายซึ่งเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ทำให้เด็กรักการอ่าน ส่วนผู้ใหญ่ล้วนแต่ผ่านการสัมผัสการ์ตูนในวัยเด็กมาแล้ว จึงมักมีความทรงจำเกี่ยวกับการ์ตูนในวัยเด็กด้วยเช่นกัน

หอสมุดแห่งชาติได้จัดเก็บและให้บริการหนังสือการ์ตูนไทยทุกยุคสมัยที่เหมาะสำหรับผู้ใช้บริการทุกช่วงชั้น

หนังสือการ์ตูนไทย มีวิวัฒนาการมาจากนิทานต่าง ๆ เช่น นิทานชาวบ้าน นิทานชาดก และสุภาษิตสอนเด็ก โดยคนไทยจะเสพนิทานด้วยการฟังจากการบอกเล่า การแสดงประเภทต่าง ๆ และสามารถรับรู้นิทานผ่านภาพได้อีกทางหนึ่ง ในสมัยก่อนเรียกว่าจิตรกรรมฝาผนัง หากจะกล่าวว่าจิตรกรรมฝาผนังเป็นต้นกำเนิดของการ์ตูนไทยก็คงจะไม่ผิดนัก

การ์ตูนไทยได้พัฒนาเรื่อยมาโดยเนื้อหาที่นำเสนอมักจะอยู่ในรูปของการนำนิทานและวรรณคดีไทยเรื่องต่าง ๆ มาเล่าใหม่โดยใช้ลายเส้นในลักษณะที่เป็น “ภาพสมจริง” และลายเส้นในลักษณะของ “ภาพล้อ” ต่อมาการ์ตูนไทยได้รับอิทธิพลจากการ์ตูนญี่ปุ่นและนักอ่านก็เริ่มชื่นชอบลักษณะภาพแบบการ์ตูนญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น ทำให้นักเขียนการ์ตูนไทยต้องปรับวิธีการนำเสนอใหม่จนเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการ์ตูนไทยพันธุ์ใหม่ ปัจจุบันการ์ตูนได้มีการพัฒนาจนสามารถต่อยอดไปเป็นสื่อในรูปแบบอื่น ๆ เช่น แอนิเมชัน เกมการ์ตูนบนมือถือ และเป็นภาพยนตร์ที่ใช้คนแสดง

การ์ตูนจึงถือได้ว่าเป็นทั้งศิลปะและวัฒนธรรมที่แต่ละสังคมนำมาใช้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อความบันเทิง ขำขัน ล้อเลียนเสียดสี ประชดประชัน การเมือง การเรียนรู้ หรือการศึกษา

การจัดนิทรรศการเรื่อง “หนังสือการ์ตูนไทยไฉไลกว่าที่คิด” ได้นำเสนอวิวัฒนาการของหนังสือการ์ตูนไทยโดยแบ่งออกเป็น ๔ ยุคสมัย

๑. ยุคแรก
(พ.ศ. ๒๓๘๗ - ๒๔๗๔)

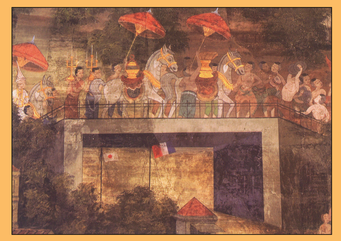

กำเนิดของการ์ตูนในประเทศไทยเท่าที่มีหลักฐานปรากฏจะพบลักษณะของการ์ตูนแทรกอยู่ในภาพวิจิตรศิลป์ภาพผนังต่าง ๆ โดยจิตรกรเอกในยุคต้นของกรุงรัตนโกสินทร์ นามว่า “ขรัวอินโข่ง” ซึ่งถือเพศบรรพชิตตลอดชีวิตอยู่ที่วัดเลียบหรือวัดราชบูรณะ กรุงเทพมหานคร มีความสามารถในการวาดภาพจิตรกรรมไทยโบราณ และเป็นจิตรกรไทยคนแรกที่นำแนวคิดการวาดภาพจิตรกรรมแบบตะวันตกมาใช้เป็นต้นแบบในการวาดภาพ เพราะได้รับอิทธิพลจากหนังสือภาพวาดจากต่างประเทศที่เริ่มเข้ามาในประเทศไทยในช่วงนั้น ทำให้รูปแบบจิตรกรรมไทยซึ่งมีลักษณะแบนราบเปลี่ยนไปเป็นภาพที่มีมิติและแสงเงาจนเป็นที่ยกย่องว่าขรัวอินโข่งเป็นจิตรกรล้ำสมัย

ขรัวอินโข่งเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังตามวัดต่าง ๆ ด้วยลักษณะที่เหมือนจริง (Realistic) ซึ่งผิดแผกไปจากลักษณะการเขียนภาพแบบไทยโบราณที่เป็นแบบอุดมคติ (Idealistic) ภาพวาดของขรัวอินโข่งหลายภาพได้สอดแทรกอารมณ์ขันและล้อเลียนคนในยุคสมัยนั้นไว้ ลักษณะภาพวาดเช่นนี้จัดได้ว่าเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของการ์ตูน

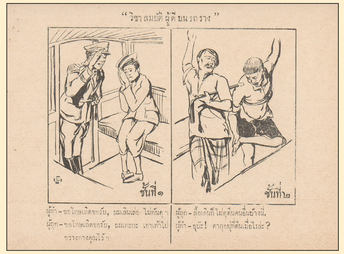

การ์ตูนเริ่มเป็นที่นิยมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงสนพระทัยเป็นอย่างมาก เรื่องศิลปะการเขียนภาพล้อและโปรดเกล้าฯ พระราชทานคำว่า cartoon เป็นภาษาไทยว่า “ภาพล้อ” เมื่อมีเวลาว่างจากงานราชการ พระองค์ทรงวาดภาพตัดเตือนล้อเลียนบรรดาข้าราชการที่ประพฤติไม่ดี ฉ้อราษฎร์บังหลวง และภาพฝีพระหัตถ์ส่วนมากนำลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ดุสิตสมิต จากการที่พระองค์ทรงโปรดการวาดภาพมาก จึงทรงส่งเสริมการวาดภาพล้อเลียนอย่างจริงจัง ทำให้การภาพวาดล้อเลียนเป็นที่นิยมแพร่หลายกันอย่างกว้างขวาง

ในสมัยรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเริ่มมีภาพประกอบข่าวหนังสือพิมพ์ หลายฉบับนำรูปภาพมาประกอบข่าวและเริ่มมีการเขียนภาพล้อการเมืองในหนังสือพิมพ์ ในยุคนี้นักเขียนภาพล้อเลียนการเมืองคนแรกของไทยที่มีชื่อเสียงมากคนหนึ่ง คือ เปล่ง ไตรปิ่น (ขุนปฏิภาคพิมพ์ลิขิต) ท่านได้มีโอกาสเดินทางไปทวีปยุโรปนานกว่ายี่สิบปี เมื่อเดินทางกลับสู่ประเทศไทยก็ได้นำวิชาการแม่พิมพ์ (บล็อก) โลหะเข้ามาเผยแพร่ในเมืองไทยด้วย โดยเปิดร้าน "ฮาล์ฟโทน" รับทำบล็อกขึ้นเป็นแห่งแรกและได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว ในวงการหนังสือพิมพ์และโรงพิมพ์นับว่าเป็นมิติใหม่ในกิจการการพิมพ์ที่มีความหมายอย่างยิ่งต่อหนังสือการ์ตูนยุคนั้นที่ใช้บล็อกเป็นแม่พิมพ์ทั้งสิ้น

นอกจากนี้ยังได้นำแบบการวาดภาพการ์ตูนล้อเลียนของต่างประเทศมาใช้วาดการ์ตูนล้อเลียนเสียดสีการเมืองในประเทศไทยซึ่งได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพเดลิเมล์ หลังจากนั้นการเขียนภาพล้อจึงเป็นที่นิยมแพร่หลาย ไปยังหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น จึงถือได้ว่า เปล่ง ไตรปิ่น เป็นนักเขียนผู้บุกเบิกการเขียนการ์ตูนการเมืองคนแรกของประเทศไทย และเป็นจุดเริ่มต้นการผสมผสานวัฒนธรรมการวาดภาพล้อของตะวันตกมาใช้ในแบบของไทย ด้วยคุณูปการนี้ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๖ จึงทรงโปรดเกล้าฯ ให้ นายเปล่ง ไตรปิ่น เป็น ขุนปฏิภาคพิมพ์ลิขิต

๒. ยุคบุกเบิก
(พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๙๙)

ในสมัยรัชกาลที่ ๗ วงการการ์ตูนเริ่มซบเซาเพราะเป็นช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ผลของภาวการณ์นี้กระทบต่อวงการการ์ตูนด้วย หนังสือที่มีการ์ตูนประกอบไม่อาจจำหน่ายได้อย่างแพร่หลายเนื่องจากภาวะของแพงเป็นผลให้กำลังของการซื้อลดลง การ์ตูนตกอยู่ในระยะซบเซาแม้จะเริ่มมีการนำการ์ตูนลงพิมพ์ตามหน้าหนังสือพิมพ์จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเป็นปีแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครองของไทย การ์ตูนกลับมาคึกคักเริ่มมีบทบาทอีกครั้งหนึ่งเนื่องจากนักเขียนการ์ตูนมีเสรีภาพทางความคิดเห็นมากขึ้นกว่าเดิม การเขียนการ์ตูนล้อเลียนเสียดสีการเมืองเริ่มมีกันอย่างแพร่หลายในหมู่ประชาชนแม้ว่าคณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ คณะราษฎร ได้ออกกฎหมายควบคุมศิลปินที่มีชื่อเสียงของไทยหลายคน แต่ในยุคนี้ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกมากยิ่งขึ้น ในยุคนี้วงการการ์ตูนไทยเริ่มผสมผสานวัฒนธรรมตะวันตกและวัฒนธรรมไทยผ่านออกมาในรูปของตัวการ์ตูน มีการ์ตูนอยู่สองประเภท คือ การ์ตูนเรื่องจากวรรณคดีและนิทานพื้นบ้าน และการ์ตูนที่สะท้อนสภาพสังคมการเมือง ส่วนใหญ่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์และรายวัน นอกจากนี้ยังมีหนังสือการ์ตูนรวมเล่มวางจำหน่ายทั่วไปมากขึ้น นักเขียนการ์ตูนที่มีชื่อเสียงมากในยุคนี้ ได้แก่

สวัสดิ์ จุฑะรพ ผู้สร้างตัวละครการ์ตูน “ขุนหมื่น” ขึ้นมาโดยดัดแปลงจากใบหน้าของ “ป๊อปอาย” (Pop Eye) และสวมรองเท้าของ “มิคกี้เมาส์” (Micky Mouse) ได้สอดแทรกบทตลกของขุนหมื่นในการ์ตูนทุกเรื่องของเขา นอกจากนี้ยังเป็นผู้บุกเบิกการ์ตูนเรื่องยาวขึ้นมาในเมืองไทย และเป็นคนแรกที่นำวรรณคดีไทยมาเขียนเป็นการ์ตูนและได้ดัดแปลงบทเจรจาใหม่ ผลงานสำคัญคือเรื่อง สังข์ทอง ในหนังสือพิมพ์ “รายวันสยามราษฎร์” และเรื่องกากี พระอภัยมณี พระสมุทไกรทอง สังข์ศิลป์ชัย

ฟื้น รอดอริห์ เจ้าของนามปากกา “เดช ณ บางโคล่ หรือต่อมา คือ จำนง รอดอริห์” เป็นนักเขียนเรื่องยาวร่วมสมัยที่มีผลงานเด่นอีกคนหนึ่งได้เขียนภาพการ์ตูนเรื่อง “พระยาน้อย ชมตลาด” ในหนังสือพิมพ์ไทยราษฎร์ และการ์ตูนประกอบคำกลอนเรื่อง “ระเด่นลันได” ลงในหนังสือศรีกรุง ซึ่งเรื่องระเด่นลันไดนี้ได้วางแนวเขียนไว้อย่างแยบคายเป็นที่น่าตื่นเต้นและน่าสนใจเหลือเกินในยุคนี้

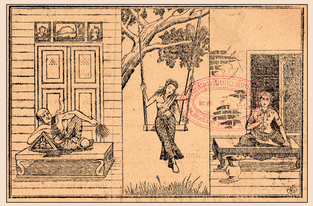

ฉันห์ สุวรรณะบุณย์ เป็นคนแรกที่บุกเบิกการ์ตูนเด็กของไทยออกจากเรื่องนิยายปริมปราและแวดวงวรรณคดี งานของฉันห์ สุวรรณะบุณย์ เป็นงานการ์ตูนที่สะท้อนสภาพสังคมขณะนั้นอย่างแท้จริง การ์ตูนชุด “ป๋อง-เปรียว” ตัวเอกชื่อ “ป๋อง” ใส่แว่นตาโต ตัวตลกชื่อ “เปรียว” ซึ่งเมื่อจบชุดแล้วบริษัทศรีกรุงได้จัดพิมพ์เป็นเล่มออกจำหน่ายในลักษณะหนังสือการ์ตูน นอกจากนี้ยังมีงานที่น่าสนใจอีกชิ้นหนึ่ง คือ การเขียนการ์ตูนประกอบโคลงโลกนิติ เป็นการใช้เค้าโคลงเรื่องจากโคลงโลกนิติเสนอเป็นการ์ตูนสั้น ๆ ลงเป็นประจำในหนังสือพิมพ์สยามราษฎร์ โดยบรรยายเนื้อหาของโคลงให้คนดูการ์ตูนเข้าใจความหมายและได้ประโยชน์จากคำโคลง ในชุด “ป๋อง เปรียว (น้อย) ประกอบโคลงโลกนิติ”

ประยูร จรรยาวงศ์ ยอดนักเขียนการ์ตูนของไทยผู้ซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็น “ราชาการ์ตูนเมืองไทย” เริ่มเขียนการ์ตูนจากเรื่องวรรณคดี เช่น เรื่อง “ไกรทอง” เป็นชุดแรกลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์พิมพ์ข่าวในปี ๒๔๘๑ จันทโครพ ลงในหนังสือพิมพ์สุภาพบุรุษ และอามูหะซัน การ์ตูนที่สร้างชื่อเสียงและทำให้ประสบความสำเร็จได้รับรางวัลกลับเป็นการ์ตูนการเมือง โดยได้รับรางวัลชนะเลิศการประกาดการ์ตูนล้อการเมืองเพื่อสันติภาพของโลกที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยเขียนภาพชื่อ “การทดลองระเบิดปรมาณูครั้งสุดท้าย” และได้รับรางวัลแมกไซไซ ที่ประเทศฟิลิปปินส์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ ในสาขาหนังสือพิมพ์วรรณกรรมและศิลปสื่อสร้างสรรค์ (Journalism Literature and Creative Communication Arts) ต่อมาได้เปลี่ยนแนวมาเขียนการ์ตูนที่เป็นสารประโยชน์แก่ผู้อ่านระดับชาวบ้านในชุด “กระบวนการแก้จน” ลงในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นอกเหนือจากการ์ตูนการเมืองที่พิมพ์เป็นประจำ

เหม เวชกร เป็นนักเขียนภาพการ์ตูนร่วมสมัยที่มีชื่อเสียงมากในยุคนี้ ผลงานของท่านส่วนมากจัดเป็นงานจิตรศิลป์ เช่น ศรีธนญชัย ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ประมวญวัน เขียนภาพงานศิลป์ประกอบวรรณคดีสำคัญ ๆ เช่น อิเหนา ส่วนผลงาน “ภาพวิจิตร ราชาธิราช” ถือเป็นงานคลาสิกเป็นเรื่องทำนองพงศาวดารของชาติ ครูเหม เวชกร เขียนไว้ทั้งหมด ๒,๖๖๒ ภาพ ต่อเนื่องกันเป็นเวลาร่วมสองปีและได้รับความนิยมสูง เดิมตีพิมพ์ที่ด้านบนสุดของหน้าหลังของ “ชาวไทย” รายวัน เรียงเป็น ๔ ภาพ ทุกวัน ต่อมาได้รับการรวมเล่มจัดภาพเป็น ๒ แถว ๆ ละ ๒ ภาพ

พิมล ภาฬสิห์ นักเขียนการ์ตูนสำหรับเด็กที่มีชื่อเสียงในยุคนี้ เจ้าของนามปากกา “ตุ๊กตา” งานชิ้นแรกที่ทำชื่อเสียงให้ได้แก่ ระเด่นลันได และ ห้องสีชมพู ผลงานสำคัญคือได้ออกหนังสือการ์ตูนหรือขณะนั้นเรียกกันว่าหนังสือการ์ตูนตลกสำหรับเด็กเป็นคนแรก โดยใช้ชื่อว่า “การ์ตูนตุ๊กตา” ในปี พ.ศ. ๒๔๙๕ ลักษณะของการ์ตูนตุ๊กตามีการสร้างตัวเอกขึ้นมาเช่นเดียวกับนักเขียนการ์ตูนยุคก่อน แต่แทนที่จะมีตัวเดียวกลับมีหลายตัวเป็นลักษณะการ์ตูนครอบครัว ประกอบด้วย หนูนิด หมูหน่อย หนูไก่ และหนูแจ๋ว

สงบ แจ่มพัฒน์ นักเขียนการ์ตูนอีกท่านหนึ่งที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันดีตั้งแต่เมื่อเขียนการ์ตูนจนเมื่อปั้นปลายชีวิตได้หันมาเขียนบทความเกี่ยวกับจิตวิญญาณ เจ้าของนามปากกา “แจ๋วแหวว” ซึ่งใช้ทั้งในการเขียนการ์ตูนการเมืองและการ์ตูนสำหรับเด็ก ตัวเอกของแจ๋วแหววเป็นตำรวจอ้วนน่ารัก ชื่อ “จ่าแจ่ม”

๓. ยุคปัจจุบัน
(พ.ศ. ๒๕๐๐ - ปัจจุบัน)

ตั้งแต่ปี ๒๕๐๐ เป็นต้นมา วงการการ์ตูนได้รับอิทธิพลจากต่างประเทศทั้งประเทศตะวันตกและตะวันออกโดยเฉพาะญี่ปุ่นและจีน ความนิยมการ์ตูนไทยเริ่มเปลี่ยนไปและแทบหายไปจากแผงหนังสือหลังจากที่มีภาพยนตร์การ์ตูนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการ์ตูนญี่ปุ่นได้เข้ามาฉายทางโทรทัศน์ด้วยเนื้อหาสาระที่ตื่นเต้นเร้าใจ สร้างสรรค์จินตนาการของเด็ก ลักษณะการเล่าเรื่องเป็นบทสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้การ์ตูนญี่ปุ่นเข้ามาครองใจเด็ก ๆ ทุกเพศทุกวัย ทำให้เด็ก ๆ ไม่อ่านการ์ตูนไทยทำให้นักเขียนการ์ตูนยุคนี้เสาะหารูปแบบเพื่อสร้างแรงบันดาลใจพัฒนาการของการ์ตูนไทยในยุคที่ ๓ นี้ จึงแบ่งได้เป็น ๓ ช่วง

พ.ศ. ๒๕๐๐ - ๒๕๒๐

แนวโน้มของเรื่องการ์ตูนจะเป็นเรื่องจากเทพนิยาย เรื่องอภินิหาร เรื่องสัตว์ประหลาด และของวิเศษมากมาย โดยได้รับอิทธิพลจากเทพนิยายและการ์ตูนเรื่องของประเทศทางตะวันตกแต่นำมาผูกเรื่องเขียนใหม่ให้เป็นการ์ตูนแบบไทย ๆ เช่น

- การ์ตูนชุด หนูเล็ก-ลุงโกร่ง ของ อดิเรก อารยะมนตรี
- อัศวินสายฟ้า ของ พ.บางพลี
- เจ้าชายผมทอง ของ จุก เบี้ยวสกุล
- หนูจำ ของ จุ๋มจิ๋ม (จำนูญ เล็กสมทิศ)
- เบบี้ ของ วัฒนา เพ็ชรสุวรรณ
- ชัยพฤกษ์การ์ตูน การ์ตูนสำหรับเด็กที่แฝงสาระมาก

ซึ่งมี ทาร์ซานกับเจ้าจุ่น เป็นตัวชูโรง ผู้วาด คือ รงค์ นักเขียนการ์ตูนนิยายภาพ

- ชัย ราชวัตร หรือ สมชัย กตัญญุตานนท์ ผู้เขียนการ์ตูน "ผู้ใหญ่มากับทุ่งหมาเมิน" ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เป็นการล้อเลียนนักการเมืองในปัจจุบัน

วงการการ์ตูนในยุคนี้นอกเหนือจากการแปลหรือเลียนแบบการ์ตูนของญี่ปุ่นแล้ว ยังเกิดมีการ์ตูนที่เน้นเรื่องไสยศาสตร์ เรื่องผีสาง เช่น ผีแหกอก วิญญาณวิปโยค ผีหวงลูก นางพรายล้างแค้น เป็นต้น กล่าวกันว่าการ์ตูนเหล่านี้กำเนิดขึ้นมาจากความเห็นแก่ได้ในผลประโยชน์ของนายทุนโดยผลิตในราคาที่ถูกมากคือ ประมาณเล่มละ ๑ บาท หรือต่อมาที่เรียกกันว่า "การ์ตูนเล่มละบาท" เด็ก ๆ นิยมซื้อกันมากเนื่องจากราคาถูกและวางจำหน่ายกันอย่างแพร่หลาย การ์ตูนประเภทนี้มีการสอดแทรกเรื่องราวที่ค่อนข้างจะหยาบคายและลามกอนาจาร โดยมุ่งจะขยายตลาดแก่ผู้ใหญ่ด้วย การ์ตูนเล่มละบาทกลายเป็นตำนาน เป็นชื่อเฉพาะและเป็นสัญลักษณ์ที่เรียกกันมาจนถึงทุกวันนี้ แนวเรื่องของการ์ตูนเล่มละบาทมีทั้งเรื่องชีวิต เรื่องผี เรื่องตลก นิทาน รัก ต่อมาภายหลังเนื้อหาเริ่มหันมาเป็นเรื่องผี ลึกลับ ตลก รักประโลมโลก และความโหดร้ายทารุณ โดยเฉพาะเรื่อง "ผี" เป็นเรื่องที่ได้รับความนิยมอย่างมากของผู้อ่าน เป็นความตื่นเต้นแบบง่าย ๆ ที่ใกล้ชิดชาวบ้านมากที่สุด

พ.ศ. ๒๕๒๑ - ๒๕๓๖

เป็นสมัยที่ "การ์ตูนญี่ปุ่นครองเมือง" การ์ตูนแปลจากญี่ปุ่นเข้ามามีบทบาทในไทยเป็นอย่างมากจนสามารถครองตลาดการ์ตูนในไทยได้อย่างเบ็ดเสร็จ มีการนำการ์ตูนญี่ปุ่นมาแปลเป็นไทยทั้งในแบบพ็อคเก็ตบุ๊ค นิตยสารรายสัปดาห์และรายปักษ์ นักเขียนการ์ตูนไทยต้องปรับตัวสร้างสรรค์ผลงานผ่านนิตยสารการ์ตูนญี่ปุ่น เนื้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นประเภทสัตว์ประหลาด มนุษย์วิเศษ ทำให้เนื้อหาของหนังสือการ์ตูนไทยในยุคนี้เปลี่ยนแนวมาเป็นการ์ตูนสัตว์ประหลาด เช่น จัมโบ้เอ ไอ้มดแดง หุ่นนายสิทธิ์ เป็นต้น

พ.ศ. ๒๕๓๗ - ปัจจุบัน

หนังสือการ์ตูนไทยที่ถือได้ว่าครองใจคนไทยทุกเพศทุกวัยในช่วงนี้คือ ขายหัวเราะ มหาสนุก ไอ้ตัวเล็ก หนูหิ่นอินเตอร์ และหนังสือการ์ตูนอื่น ๆ ในเครือสำนักพิมพ์บันลือสาส์น ซึ่งแนวการ์ตูนจะเป็นการ์ตูนประเภทการ์ตูนแก๊ก และการ์ตูนเรื่องสั้นจบในตอนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้หนังสือการ์ตูนในยุคนี้มีลายเส้นและเนื้อหาที่คล้ายคลึงกับการ์ตูนญี่ปุ่น

ปัจจุบันนักเขียนการ์ตูนไทยมีความสามารถมากยิ่งขึ้นประกอบกับเทคโนโลยีดีขึ้นและสามารถนำเทคนิคต่าง ๆ จากต่างประเทศมาประยุกต์ใช้ รวมไปถึงมีความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการดี เนื้อเรื่องดีจนทำให้ผลงานของนักเขียนการ์ตูนไทยเป็นที่ยอมรับและโด่งดังในต่างประเทศ

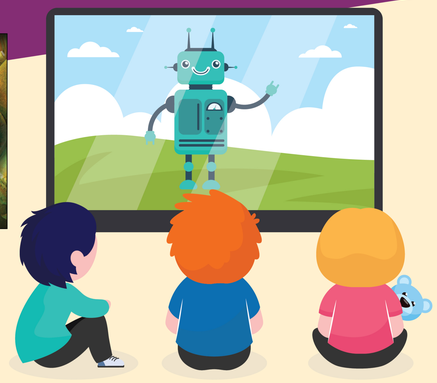

เมื่อรูปแบบสังคมเข้าสู่ยุคดิจิทัลการอ่านหนังสือการ์ตูนได้พัฒนาขึ้น รูปแบบการเข้าถึงการ์ตูนได้เปลี่ยนแปลงไปตามเทคโนโลยี การ์ตูนได้ปรับเปลี่ยนก้าวข้ามจากสื่อสิ่งพิมพ์กระดาษไปสู่สื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ เป็นยุคอุตสาหกรรมการ์ตูนที่เติบโตแบบก้าวกระโดดเนื่องจากมีตลาดที่ต้องการใช้การ์ตูนอย่างแพร่หลายโดยเฉพาะการ์ตูนออนไลน์ เช่น ธุรกิจเกมส์ออนไลน์ อนิเมชั่น และด้านโฆษณา รวมถึงคอนเทนต์ดิจิทัลอื่น ๆ ช่องทางการเข้าถึงหนังสือการ์ตูนไทยในยุคดิจิทัลมีมากมาย นับเป็นกำไรของนักอ่านที่ไม่จำกัดอยู่กับแพลตฟอร์มชนิดใดชนิดหนึ่ง สามารถเข้าถึงง่ายผ่านทางอุปกรณ์พกพาต่าง ๆ โดยจะมีทั้งแบบที่สามารถอ่านฟรีก็ได้หรือจะเสียเงินซื้อก็ได้ เช่น

- COMICO แอพอ่านการ์ตูนหลากหลายสไตล์ที่มีมากกว่า ๘๐๐ เรื่องสามารถดาวน์โหลดมาเก็บไว้ได้หรือจะกดติดตามเรื่องที่ชอบเพื่อแจ้งเตือนเมื่อมีอัปเดตตอนใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังมี Tag ช่วยแบ่งการ์ตูนออกเป็นประเภทเพื่อความสะดวกในการค้นหา และยังเปิดโอกาสให้นักเขียนนักวาดชาวไทย เข้ามาโชว์ฝีมือ
- LINE WEBTOON ไทยแลนด์แอพอ่านการ์ตูนฟรีจาก LINE ที่มีให้เลือกอ่านฟรีทั้งการ์ตูนไทยและการ์ตูนต่างชาติมีให้เลือกอ่านหลากหลายประเภท หลากหลายสไตล์
- Meb:E-Book เป็นร้าน E-book แบบครบวงจรที่นอกจากจะมีหนังสือการ์ตูนแล้วยังมีหนังสือดี นิยายสนุก นิตยสารดังให้อ่านทั้งแบบซื้อและแบบฟรีให้เลือกดาวน์โหลดมากมาย นอกจากนี้ยังเปิดกว้างสำหรับงานเขียนทุกแนวให้ได้ขายผ่าน E-book โดยไม่จำเป็นว่างานเขียนชิ้นนั้นจะเคยถูกตีพิมพ์มาก่อน
- NEKOPOST เป็นชุมชนคนรักการ์ตูน การวาดรูป และนิยาย เปิดพื้นที่ให้นักวาดไทยได้แชร์ผลงานพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในวงการนักวาดโดยมีจุดมุ่งหมายเผยแพร่ผลงาน ความคิดสร้างสรรค์
- Ookbee comic เดิมให้บริการอีบุ๊คและแม็กกาซีนออนไลน์แบบเช่าเหมารายเดือน ต่อมาได้เปิดหมวดการ์ตูนให้อ่านกัน โดยหลักแล้วจะเป็นการ์ตูนที่เปิดโอกาสเปิดตลาดให้นักเขียนไทยแถมยังมีรูปแบบหนังสือสำหรับคนที่ชอบเก็บเป็นเล่มๆ ไว้ซื้ออ่านได้ด้วยเป็นการขยายตลาดของการ์ตูนไทยให้กว้างขวางขึ้นบนแพลตฟอร์มของออนไลน์
- WeComics TH แอพอ่านการ์ตูนของไทยที่รวบรวมทุกสิ่งในการ์ตูนประเทศไทยเอาไว้ที่เดียวทั้งจากนักเขียนหน้าเก่าหน้าใหม่ สามารถเลือกอ่านได้มากกว่า ๗,๐๐๐ เรื่อง นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมให้ร่วมตลอด เช่น วาดภาพ เขียนการ์ตูน หรือเขียน Blog เป็นแอพที่เปิดกว้างให้คนไทยสามารถแสดงฝีมือได้
- Vibulkij โดยสำนักพิมพ์วิบูลย์กิจ เป็นแอปพลิเคชันสำหรับซื้อ E-book การ์ตูนได้ในทันทีและในราคาไม่แพง
- เพจเฟสบุ๊ค "อ่านการ์ตูนไทยออนไลน์"